

DECIZIE

8 iulie 2020

mun. Chișinău

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

în următoarea componență :

Președintele ședinței, judecătorul – Svetlana Filincova,
judecătorii – Galina Stratulat, Nicolae Craiu, Iurie Bejenaru, Dumitru Mardari

examinând recursul declarat de Compania de Asigurări „Galas” Societate pe Acțiuni,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Turlac Evghenii împotriva Compania de Asigurări „Galas” Societate pe Acțiuni, intervenienți accesorii Obadă Andrei și Boboc Parascovia privind încasarea despăgubirii de asigurare,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 28 ianuarie 2020, prin care a fost admis apelul declarat de Compania de Asigurări „Galas” Societate pe Acțiuni, s-a casat parțial hotărârea Judecătoria Chișinău, sediul Centru din 15 iulie 2019,

c o n s t a ț ă :

Pe 31 mai 2018, Turlac Evghenii s-a adresat în instanța de judecată, cu cerere de chemare în judecată împotriva C.A. "Galas" S.A. ulterior concretizată solicitând încasarea din contul C.A. "Galas" S.A. a sumei de 34385 lei cu titlu de despăgubiri de asigurare, suma de 8365 lei cu titlu de penalitate, suma de 2646 lei cu titlu de dobânda de întârziere și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea cererii de chemare în judecată a reiterat că, la 01 octombrie 2017, a avut loc accidentul rutier cu implicarea automobilului de model Mitsubishi Outlander cu nr. înregistrării de stat XXX XXX, condus de Turlac Evghenii și automobilul de model Dacia Logan cu nr. înregistrării de stat XXX XXX, condus de Obadă Andrei.

Potrivit procesului-verbal cu privire la contravenție din 01 octombrie 2017, întocmit de agentul constatator Ciobanu Veaceslav, s-a constatat că vinovat de comiterea accidentului rutier este conducătorul mijlocului de transport Dacia Logan, Obadă Andrei, prin ce a comis contravenția prevăzută de art. 242 alin. (2) Cod Contravențional.

Pentru automobilul de model Dacia Logan cu nr./î. XXX XXX, Obadă Andrei avea încheiat cu C.A. „Galas” S.A., contract de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto internă, potrivit poliței de asigurare nr. 002913871 din 20 februarie 2017 eliberată de C.A. „Galas” S.A.

Astfel, Turlac Evghenii în calitate de persoană păgubită, la 2 octombrie 2017 a depus față de asigurător cerere de despăgubire pentru daunele cauzate în urma accidentului rutier.

Adresându-se către unitatea specializată Mitsubishi Motors în Moldova S.R.L. „Auto Space”, ultima a evaluat și a efectuat reparația mijlocului de transport de model Mitsubishi Outlander cu nr./î XXX XXX, la prețul de 63 383,96 lei.

La 30 ianuarie 2017, a remis C.A. „Galas” S.A. o reclamație prin care solicită executarea benevolă extrajudiciară a plăților de despăgubire, care a rămas fără răspuns. Ulterior, la 11 aprilie 2018 a mai înaintat o reclamație prin care a solicitat repetat plata despăgubirii de asigurare și eliberarea copie certificate a dosarului de daune.

Prin ordinul de plată nr. 801 din 26 aprilie 2018, C.A. „Galas” S.A. a achitat doar suma de 28 998,50 lei.

Reclamantul consideră că, C.A. „Galas” S.A. nu și-a onorat obligația de plată, în termenii stabiliți, a diferența despăgubirii de asigurare în sumă de 34 385,46 lei, iar ca urmare, urmează să achite penalitatea și dobânda de întârziere.

Prin hotărârea Judecătorei Chișinău, sediul Centru din 15 iulie 2019, cererea de chemare în judecată depusă de Turlac Evghenii, s-a admis.

S-a dispus încasarea din contul Companiei de Asigurări „Galas” S.A. în beneficiul Turlac Evghenii a sumei de 34 385 lei cu titlu de despăgubiri de asigurare, suma de 8365 lei cu titlu de penalitate, suma de 2646 lei cu titlu de dobânda de întârziere și suma de 1362 lei cu titlu de cheltuielile de plata taxei de stat, în total suma de 46758 lei.

Nefiind de acord cu soluția primei instanțe, la 9 august 2019 C.A. „Galas” S.A. a declarat apel împotriva hotărârii Judecătorei Chișinău, sediul Centru din 15 iulie 2019, solicitând casarea hotărârii și emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea înaintată să fie respinsă, ca neîntemeiată.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 28 ianuarie 2020 s-a admis apelul C.A. „Galas” S.A.

S-a casat hotărârea Judecătorei Chișinău, sediul Centru din 15 iulie 2019 în partea încasării penalității și dobânzii de întârziere, respectiv și în partea încasării taxei de stat, cu emiterea unei noi hotărâri în această parte prin care :

S-a respins ca neîntemeiat, pretenția privind încasarea din contul C.A. „Galas” S.A. în beneficiul lui Turlac Evghenii, penalității în mărime de 8365,00 lei, dobânzii de întârziere în mărime de 2646,00 lei, respectiv și cheltuielile de judecată pentru taxa de stat în mărime de 330,33 lei.

S-a încasat din contul C.A. „Galas” S.A în beneficiul lui Turlac Evghenii, suma de 1031,55 cu titlu de taxă de stat achitată la depunerea cererii de chemare în judecată, proporțional părții admise. În rest, hotărârea s-a menținut.

S-a încasat de la Turlac Evghenii, în beneficiul C.A. „Galas” S.A suma de 247,74 lei, în scopul restituirii diferenței taxei de stat achitată la depunerea cererii de apel.

La 13 martie 2020, C.A. „Galas” S.A a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 28 ianuarie 2020 și a hotărârii Judecătorei Chișinău, sediul Centru din 15 iulie 2019, solicitând admiterea recursului, casarea hotărârilor menționate, emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii depuse de Turlac Evghenii și compensare cheltuielilor de judecată compuse din plata taxei de stat în instanța de apel și recurs.

În motivarea recursului a reiterat că nu este de acord cu soluția instanțelor ierarhic inferioare.

Recurentul a invocat că, examinând cauza instanțele investite cu judecarea fondului nu au aplicat legea cere trebuia aplicată și a interpretat eronat prevederile art. 23, alin. (9) lit. (a) și (b) a Legii 414/2006 a Legii cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule nr. 414/2006.

La constatarea și evaluarea pagubelor cauzate autovehiculului Mitsubishi Outlander, cu n/î XXX XXX compania de asigurare a respectat prevederile Legii 414/2006.

Turlac Evghenii a participat la constatarea pagubelor și a semnat procesul verbal din 6 octombrie 2017 și nu a indicat în actul de examinare obiecțiile cu privire la pagubele constatate și soluțiile tehnologice adoptate asupra pagubelor.

Nu a depus nici o cerere prin care să solicite constatarea suplimentară a eventualelor pagube ascunse depistate.

Recurentul a indicat că, pagubele stabilite prin procesul verbal din 6 octombrie 2017 au fost întocmit conform procedurii stabilite de art. 21 a Legii 414/2006 și nu au fost contestate sau combătute prin alte mijloace de probă de către Turlac Evghenii.

Examinând cauza instanțele ierarhic inferioare nu au luat în considerare că actul lucrărilor întocmit de S.R.L. „Autospace” nu corespunde procesului verbal din 6 octombrie 2017 întocmit de C.A. „Galas” S.A.

La examinarea autovehiculul de către S.R.L. „Autospace”, C.A. „Galas” SA nu a fost invitată, iar contul nr. 22 din 7 octombrie 2017 și actul lucrărilor efectuate nu este opozabil companiei de asigurare și nu este temei pentru achitarea despăgubirii de asigurare.

S.R.L. „Autospace” a stabilit prețurile contrar art. 23, alin. (9), lit. (b) a Legii 414/2006, înlocuind părțile componente și piesele deteriorate pe altele originale noi.

Autovehiculul Mitsubishi Outlander cu n/î XXX XXX la examinarea pagubelor nu întrunea ambele condiții prevăzute de art. 23, alin. (9), lit. (a) a Legii 414/2006.

În opinia recurentului instanța de fond și apel eronat au calculat cuantumul despăgubirii prin prisma art. 23, alin. (9), lit. (a) a Legii 414/2006.

Cu referire la termenul de depunere a recursului, instanța de recurs menționează că Curtea de Apel Chișinău a pronunțat dispozitivul deciziei la 28 ianuarie 2020.

Conform art.434 Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Cererea de recurs a fost declarată la 13 martie 2020, respectiv în termenul prevăzut de art.434 din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) din Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

Astfel, la 3 iunie 2020 instanța de recurs a comunicat intimațiilor recursul, informând despre necesitatea depunerii referinței în termen de o lună de la data primirii scrisorii. (f. d.184).

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 01 iulie 2020 recursul declarat C.A. „Galas” S.A., a fost considerat admisibil.

Potrivit art. 441 și art. 442 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului, verificând în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

În temeiul art. 444 din Codul de procedură civilă, prezentul recurs se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Verificând argumentele invocate în recurs, pe baza materialelor din dosar, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că acestea este întemeiat și urmează a fi admis cu casarea deciziei Curții de Apel Chișinău din 28 ianuarie 2020 și trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, din următoarele considerente.

În baza art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Examinând decizia contestată, prin prisma motivelor de recurs invocate, Colegiul reține următoarele.

Din ansamblul probelor Colegiul reține că, Obadă Andrei conducând automobilul de model Dacia Logan, cu nr./î. XXX XXX a comis accidentul rutier în urma căruia a fost avariat autoturismul de marca Mitsubishi Outlander cu n/î XXX XXX, fapt constatat prin procesul-verbal cu privire la contravenție MAI 03 931610 din 01 octombrie 2017 și prin hotărârea Judecătorei Chișinău, sediul Centru din 26 februarie 2018 prin care :

Obadă Andrei a fost recunoscut vinovat de comiterea contravenției prevăzute de art.242 alin.(2) Cod contravențional, aplicându-i o sancțiune de 24 unități convenționale, ceea ce constituie 1 200,00 lei, cu aplicarea a 6 puncte de penalizare și privarea de dreptul special de a conduce vehicule pe un termen de un an, ca sancțiune complementară, în legătură cu acumularea a 16 puncte de penalizare.

La momentul comiterii accidentului rutier, automobilul de model Dacia Logan, cu nr./î. XXX XXX deținea polița de asigurare obligatorie civilă auto internă RCA la Compania de Asigurări „Galas” Societate pe Acțiuni.

Ca urmare, avarierii autoturismului de marca Mitsubishi Outlander cu n/î XXX, proprietarul automobilului a depus la C.A. „Galas” S.A. cerere de restituire a pagubei pe asigurarea RCA, iar compania a deschis un dosar de daune.

Prin procesul-verbal de constatare a daunelor din 6 octombrie 2017, C.A. „Galas” S.A. a stabilit deteriorările care necesită înlăturare prin efectuarea lucrărilor de reparație.

Conform art. 21 alin. (3) lit. f) din Legea nr. 414-XVI din 22.12.2006 cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule în dosarul de daune se includ în mod obligatoriu actul de evaluare sau devizul cheltuielilor de reparație și/sau de înlocuire a părților sau pieselor avariate, cu indicarea prețurilor, întocmit de un expert independent sau de o unitate de specialitate acceptat/acceptată de părți.

Prin Actul de evaluare a cheltuielilor de reparație a autovehiculului nr. 301 din 25 octombrie 2017 întocmit de Î.I. „Firma Elena-M-Muduc” (unitate de specialitate) în baza procesului-verbal de constatare a daunelor din 6 octombrie 2017, a stabilit că, costul reparație pentru automobilul de model Mitsubishi Outlander cu n/î XXX, constituie suma de 28 998,50 lei.

Totodată, la 7 octombrie 2017, S.R.L. „Autospace” la cererea lui Turlac Evghenii a emis un price-list prin care a indicat că costul reparației pentru automobilul de model Mitsubishi Outlander cu n/î XXX, la compania respectivă constituie suma de 65 518.80 lei.

La 30 ianuarie 2018 și 11 aprilie 2018 Turlac Evghenii, a depus către C.A. „Galas” S.A. reclamații prin care a solicitat achitarea despăgubirii de asigurare în mărime de 63 383,96 lei.

Nefiind satisfăcută cerința, Turlac Evghenii s-a adresat în instanța de judecată și a solicitat achitarea diferenței și a penalității, pentru neexecutare în termen.

Fiind investită cu judecarea pricinii în cauză, prima instanță a admis pretențiile înaintate de Turlac Evghenii.

Examinând cauza, instanța de apel a constatat ca neîntemeiată soluția instanței de fond în partea încasării penalității, în rest a menținut hotărârea primei instanțe.

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră soluția instanței de apel dată în prezentul litigiu drept una nemotivată.

În conformitate cu art. 373 alin. (1) și (5) din Codul de procedură civilă, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță.

Art. 390 alin. (1) lit. e), f) din Codul de procedură civilă, reglementează că decizia instanței de apel trebuie să conțină motivele concluziilor instanței de apel și referirea la legea guvernantă, concluziile instanței de apel în urma examinării apelului.

Colegiul a constatat că, examinând cauza în ordine de apel, instanța de apel nu a analizat și nu a dat răspuns argumentelor C.A. „Galas” S.A. dacă reclamantul s-a folosit de drepturile sale prevăzute de art. 21 alin. (7) și art. 28 (2) din Legea nr. 414-XVI din 22.12.2006 cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule, argumentele invocate atât la examinarea cauzei în fond cât și în apel.

Deci, apelul a fost soluționat fără a fi analizate toate motivele invocate, astfel că se impune rejudecarea apelului, dat fiind faptul că, concluzia instanței de apel este nemotivată și necesită o analiză mai amplă a circumstanțelor cauzei și a normelor de drept aplicabile speței.

Or, motivarea reprezintă o obligație generală, un element esențial al unei hotărâri judecătorești, o condiție de legalitate externă care face obiectul unei aprecieri în concreto, după natura acestuia și contextul adoptării sale.

De asemenea, ea îndeplinește o funcție de transparență în profitul cetățenilor care vor putea astfel să verifice dacă actul este sau nu întemeiat și permite instanței de să exercite controlul de legalitate asupra actelor și temeinicie de către instanța ierarhic superioară.

Obligativitatea motivării hotărârilor judecătorești constituie o condiție a procesului echitabil, exigenta a art. 239 din Codul de procedură civilă și art. 6 § 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

Instanța are obligația de a răspunde prin motivare la toate argumentele prezentate de părți, întrucât numai prin pronunțarea unei hotărâri motivate poate fi realizat un control public al administrării justiției (hotărârea Hirvisaari c. Finlanda din 27 septembrie 2001), iar abținerea instanței de apel de la furnizarea unui răspuns explicit în privința pretențiilor formulate constituie o încălcare a art. 6 §1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

Respectiv, așa cum rezultă din decizia Curții de Apel din 28 ianuarie 2020, instanța nu a răspuns în nici un fel criticilor invocate de apelant în cererea de apel, cu referire la art. 21 alin. (7) și 28 (2) din Legea nr. 414-XVI din 22.12.2006 cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule, astfel nu a cercetat fondul litigiului dedus judecătii, prin ce s-a fost încălcat dreptul la un proces echitabil în sensul art.6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

Potrivit jurisprudenței Europene, garanțiile implicite ale art. 6 § 1 includ obligația de a motiva hotărârile judecătorești (H. împotriva Belgiei, pct. 53). O decizie motivată permite părților să demonstreze că a fost audiată în mod real cauza lor.

În scopul stabilirii temeiniciei sau netemeiniciei cerințelor solicitate în acțiunea era indispensabil, alături de cele constatate, de a supune controlului legalitatea hotărârii atacate cu apel în baza argumentelor aduse în cererea de apel, cu expunerea poziției instanței pe fiecare din argumentele invocate.

Or, cel mai semnificativ și caracteristic efect al apelului este efectul devolutiv și constă într-o reînnoire sau reeditare a judecătii pricinii în fond, astfel că problemele de fapt și de drept dezbătute în fața primei instanțe sunt repuse în discuția instanței de apel, astfel, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel stabilirea situației de fapt și aplicarea legii de către prima instanță.

Astfel, instanța are obligația de a răspunde prin motivare la toate argumentele prezentate de părți, întrucât numai prin pronunțarea unei hotărâri motivate poate fi realizat un control public al administrării justiției (hotărârea Hirvisaari c. Finlanda din 27 septembrie 2001), iar abținerea instanței de apel de la furnizarea unui răspuns explicit în privința pretențiilor formulate constituie o încălcare a art. 6 §1 Convenția Europeană a Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

Art.239 Cod de procedură civilă, stipulează că hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședință de judecată.

Deci, motivarea unei hotărâri este necesară pentru ca părțile să cunoască temeiurile, fundamentele soluției adoptate de judecător, iar instanța de control judiciar să poată aprecia asupra legalității acesteia.

Astfel, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel stabilirea situației de fapt și aplicarea legii de către prima instanță.

Colegiul reține, că instanța de apel nu a argumentat injustețea criticilor formulate de apelant, ci a preluat motivarea fondului, înlăturând criticile într-o modalitate generică ce nu corespund cerințelor art. 241 alin.(5) din Codul de procedură civilă.

În aceasta situație, instanța de recurs nu poate exercita controlul judiciar asupra hotărârii pronunțate, iar analizarea, direct în faza recursului, a motivelor ar duce la

privarea părții de un grad de jurisdicție și implicit la încălcarea principiului "non omisso medio", ceea ce este inadmisibil.

Așadar, instanța de apel a încălcat principiile funcționale ale dreptului procesual civil, fapt ce determină instanța de recurs să caseze decizia instanței de apel.

Lichidarea acestor lacune în cadrul procedurii de examinare în recurs nu este posibilă, de aceea cauza urmează a fi reexaminată.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel va pronunța o hotărâre motivată, prin care să răspundă criticilor aduse hotărârii atacate cu apel, după ce va examina toate motivele invocate de apelant prin cererea sa.

Astfel, din considerentele menționate și având în vedere faptul că s-a constatat încălcarea normelor de drept procedural și deoarece eroarea judecătorească nu poate fi corectată de către instanța de recurs, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, a casa decizia Curții de Apel Chișinău din 28 ianuarie 2020 și se trimite cauza spre rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de Compania de Asigurări „Galas” Societate pe Acțiuni.

Se casează decizia Curții de Apel Chișinău din 28 ianuarie 2020, adoptată în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Turlac Evghenii împotriva Compania de Asigurări „Galas” Societate pe Acțiuni, intervenienți accesorii Obadă Andrei și Boboc Parascovia privind încasarea despăgubirii de asigurare și se trimite cauza spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței, judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Galina Stratulat

Nicolae Craiu

Iurie Bejenaru

Dumitru Mardari